

Legea privind cimitirele și serviciile funerare

Dispoziții generale

Principii

Art. 1. Oricine are dreptul la înmormântare decentă și la aducerea ultimului omagiu la locul de veci al decedatului.

- (1) La alegerea locului de veci și organizarea serviciilor funerare cei în drept și prestatorii serviciilor funerare sunt obligați să colaboreze și să țină cont de voința exprimată pe timpul vieții de către defunct.
- (2) Înmormântarea poate fi religioasă sau laică. Înmormântarea religioasă are loc cu respectarea canoanelor și obiceiurilor bisericești. În cazul înmormântării laice organizatorii stabilesc modul de desfășurare al procesiunii funebre.

Art. 2.

- (1) Prezenta lege stabilește drepturi, obligații și sarcini în legătură cu activități funerare, cimitire și crematorii umane.
- (2) Prevederile prezentei legi se aplică:
  - a) acelor biserici, culte și comunități religioase (în continuare cumulat biserici), administrații publice locale, operatori economici, fundații și asociații de utilitate publică care dețin în proprietate, administrare, întreținere cimitire în funcțiune sau închise, opere comemorative sau crematorii umane.
  - b) acelor persoane fizice sau juridice care prestează servicii funerare precum și activități legate de întreținerea, funcționarea cimitirelor, crematoriilor umane sau operelor comemorative.
- (3) Prevederile legii, în cazul mormintelor sau operelor comemorative de război catalogate monumente istorice, se aplică în concordanță cu prevederile Legii 379/2003 privind regimul mormintelor și operelor comemorative de război.
- (4) În cazul înhumării noilor născuți morți, părților sau organelor umane, dacă alte prevederi legale nu dispun altfel – se aplică prevederile prezentei legi.

Definiții

Art. 3. Pentru defnirea obiectului prezentei legi se folosesc următorii termeni:

- a) cimitir: spațiu destinat înhumării, situat în intravilanul localității, care s-a utilizat sau se utilizează pentru înmormântări
- b) cimitir public: cimitir în proprietatea administrației publice locale, respectiv acea parte a cimitirului în care administrația publică locală își exercită obligațiile referitoare la administrarea cimitirului public

- c) opere comemorative de război sunt considerate edificiile, monumentele de artă, plăcile și altarele comemorative, troițele, crucile, cenotafurile sau orice alte construcții realizate conform prevederilor Legii 379/2003 privind regimul mormintelor și operelor comemorative de război.
- d) lucrări funerare:
  - lucrări supraterane: însemne, borduri, împrejmuiiri, lespezi, obeliscuri, alte lucrări de artă plastică pentru lucrări de înhumare
  - lucrări subterane: cripte, pentru locuri de înhumare

Cimitirul

Art. 4.

- (1) Cimitirul poate să fie în proprietatea: statului, altui stat, administrației publice locale, bisericii, operatorului economic, operatorului de servicii publice, etc.
- (2) În acele localități în care nu există cimitir în proprietatea administrației publice locale, operatorul economic sau operatorul de servicii publice poate obține cotă parte din cimitir numai după ce administrația publică locală a devenit proprietarul cimitirului în proporție de cel puțin 51%. Cota de proprietate a administrației publice locale nu poate scădea sub 51%.

Art. 5.

- (1) Administratorul cimitirului este proprietarul sau cel care deține dreptul de administrare.
- (2) Administratorul cimitirului care este în proprietatea statului are drepturile și obligațiile proprietarului conform prevederilor prezentei legi.
- (3) Administratorul cimitirului public este administrația publică locală, care poate îndeplini obligațiile și exercita drepturile administratorului în asociere cu alte administrații publice locale sau în parteneriat public privat.

Art. 6.

- (1) Realizarea infrastructurii și a zonelor verzi din cimitir, parcelarea și dotarea acestuia cade în sarcina proprietarului.
- (2) Proprietarul cimitirului – dacă convenții internaționale nu dispun altfel – are obligația întreținerii și menținerii în funcțiune a cimitirului. Această obligație a proprietarului poate fi îndeplinită – pe bază de contract - și de către operator economic.
- (3) Proprietarul cimitirului elaborează regulamentul de funcționare al cimitirului.

Înființarea, închiderea, desființarea, redeschiderea cimitirelor

Art. 7.

- (1) Prevederile referitoare la înființarea cimitirului se cuprind în planurile urbanistice locale.
- (2) Realizarea, extinderea oricăror construcții sau a infrastructurii cimitirului se face după obținerea autorizației de construire eliberată în condițiile legii. În cazul înființării cimitirului în arii naturale protejate, în prealabil se solicită acordul organelor de protecția mediul.
- (3) Nu este nevoie de obținerea autorizației de construire pentru executarea însemnelor, bordurilor sau împrejmuirilor locurilor de înhumare, pentru realizarea de obeliscuri sau altor lucrări de artă plastică.
- (4) Distanța minimă admisă între zonele protejate și gardul care delimitează cimitirul este de 100 m.
- (5) Cimitirele vor fi împrejmuite cu gard și cu o perdea de arbori. Între morminte și gardul cimitirului va fi lăsată o zonă liberă de 3 m.

Art. 8.

- (1) La înființarea cimitirului proprietarul este obligat să asigure:
  - a) drumuri interioare, alei
  - b) sală de ceremonii funerare
  - c) încăpere frigorifică pentru depunerea persoanelor decedate, premergător ceremoniei funerare
  - d) spații pentru efectuarea autopsiei
  - e) împrejmuirea cimitirului cu gard sau delimitarea cu gard viu sau cu un șir de arbori nefructiferi, pentru a se opri accesul animalelor și pentru constituirea unei bariere ecologice
  - f) loc de luare a apei
  - g) WC-uri
  - h) spațiu amenajat corespunzător pentru depozitarea gunoiului
  - i) spații verzi, arbuști, copaci pe marginea drumurilor, aleilor
- (2) În cazul cimitirelor închise, în care nu se mai fac înmormântări, proprietarul este obligat să asigure cele prevăzute la punctele e), f), g), h).

Art. 9. Dacă cimitirul, un sector din cimitir s-a umplut, administratorul cimitirului are dreptul să declare cimitirul sau sectorul din cimitir închis și să interzică acolo noi înmormântări.

Exhumarea cadavrelor se poate face după minimum un an de la data înhumării și numai în perioada 1 noiembrie – 31 martie.

Osemintele pot fi deshumate în orice perioadă a anului, fără avizul autorităților de sănătate publică județene, respectiv a municipiului București, după 7 ani de la deces.

Art. 10. La redeschiderea și repunerea în funcțiune a cimitirului care a fost închis, se aplică regulile stabilite pentru înființarea cimitirelor.

Art. 11. Desființarea și schimbarea destinației unui cimitir se fac numai după 30 de ani de la ultima înhumare și după strămutarea tuturor osemintelor.

Desființarea cimitirelor înainte de acest termen se face cu avizul autorităților de sănătate publică județene, respectiv a municipiului București.

Întreținerea și funcționarea cimitirelor

Art. 12. Administratorul cimitirului are obligația întreținerii, menținerii în funcțiune în caz de necesitate renovării clădirilor și a infrastructurii din cimitir, obligația întreținerii spațiilor verzi a căror suprafață inițial stabilită nu poate fi micșorată pentru crearea de noi locuri de înhumare.

Art. 13. Organizarea și funcționarea cimitirelor și a crematoriilor se realizează în condițiile prezentei legi, în conformitate cu prevederile hotărârilor Guvernului și ale regulamentului de funcționare aprobat prin hotărâre a consiliului local, prin care se instituie reguli generale pentru serviciile de înhumare și incinerare.

Administratorul cimitirului:

- a) stabilește regulile privind prestarea serviciilor de înhumare și incinerare, precum și regulile privind prestarea altor servicii de către operatori economici sau persoane fizice autorizate
- b) asigură corectitudinea concesiunilor și a atribuirii locurilor de înhumare, cu respectarea condiției ca locul să fie îngrijit
- c) stabilește regulile de acces în cimitir, orarul de funcționare
- d) asigură funcționarea și întreținerea sălii de ceremonii funerare, a încăperii frigorifice cu instalațiile aferente, a spațiilor pentru efectuarea autopsiei, a întregii infrastructuri
- e) asigură funcționarea și întreținerea sălii de ceremonii funerare, a întregii infrastructuri
- f) organizează preluarea persoanelor decedate, deschiderea și închiderea cimitirului
- g) păstrează registrele de evidență și arhiva
- h) asigură efectuarea și păstrarea curățeniei, întreținerea drumurilor și aleilor, dezapezirea acestora, colectarea și transportul gunoaielor

- i) asigură paza și ordinea în perimetrul cimitirului sau al crematoriului, întreținerea împrejmirilor
- j) asigură servicii de relații cu publicul și informarea vizitatorilor

Art. 14.

- (1) Administratorul asigură conducerea unui registru de evidență în care se vor înscrie obligatoriu următoarele: număr curent, ziua, luna, anul înhumării sau așezării în nișă a urnei cu cenușă, datele de identificare ale defunctului, adresa de la ultimul domiciliu, data decesului, numărul parcelei, rândului și locului de înhumare, numele și adresa persoanei care a comandat înhumarea și observații cu privire la tipul și lucrările locului de înhumare.
- (2) În cazul înhumării unei persoane decedate necunoscută, în registrul de evidență se va menționa denumirea autorității care a dispus înhumarea și numărul dosarului cazului.
- (3) Persoana care a solicitat înhumarea și concesionarul locului de înhumare au acces la registrul de evidență.
- (4) Administratorul este obligat ca în timpul orelor de program să ofere informații persoanelor care se interesează despre locul de înhumare al persoanei decedate.

Înmormântarea

Art. 15.

- (1) Înmormântarea poate fi religioasă sau laică, precedată sau nu de incinerare.
- (2) Locul și modalitatea înmormântării va fi conform dorinței exprimate pe timpul vieții de către persoana decedată, dacă aceasta nu împovărează peste măsură persoana care se îngrijește de înmormântare.
- (3) Dacă pe timpul vieții persoana decedată nu și-a exprimat dorința referitoare la înmormântare, locul și modalitatea înmormântării vor fi hotărâte de persoana sau autoritatea care se îngrijește de înmormântare.

Art. 16.

- (1) Despre înmormântare sunt obligați să dispună în ordine următorii:
  - a) persoana care s-a angajat prin contract că se va îngriji de înmormântare
  - b) persoana stabilită prin testamentul defunctului
  - c) în lipsa testamentului, soțul/soția persoanei decedate, care a trăit în aceeași locuință cu persoana decedată în ultima parte a vieții
  - d) altă rudă apropiată a decedatului în ordinea gradului de rudenie (grad I, II, III, etc.)

- (2) Dacă nu există nici o persoană obligată să dispună în legătură cu înmormântarea sau persoana obligată se găsește într-un loc necunoscut sau nu-și îndeplinește obligația, primarul unității administrativ teritoriale pe teritoriul căreia a avut loc decesul va dispune referitor la înmormântare.

Art. 17.

- (1) Titularii dreptului de folosință a locurilor de înhumare au obligația de amenajare și întreținere a acestor locuri și a lucrărilor funerare aferente existente, asigurându-le un aspect cât mai îngrijit.
- (2) La expirarea termenului de folosință a locului de înhumare are drept de preemțiune concesionarul, iar în caz de deces ruda cea mai apropiată a acestuia.

Art. 18. Administrația cimitirului va retrage dreptul de folosință a locurilor de înhumare și îi va înștiința în scris pe titularii dreptului de folosință în următoarele cazuri:

- a. în cazul în care titularului i se atribuie un alt loc de înhumare
- b. în caz de părăsire sau menținere în stare de neîngrijire pe o perioadă mai mare de 2 ani a locurilor de înhumare și a lucrărilor funerare.

Art. 19.

- (1) Înhumarea sau incinerarea persoanelor decedate se face numai pe baza adevărâței eliberate de oficiul stării civile care a înregistrat decesul. Adevărâța se prezintă administrației cimitirului, care păstrează copia.
- (2) Pentru înhumare, cu excepția înmormântărilor în cripte, se vor utiliza doar sicrie și accesorii confecționate din materiale care se descompun și nu poluează.

Servicii funerare

Art. 20.

- (1) Servicii funerare complete: primirea comenzii pentru înmormântare, transportul persoanei decedate, pregătirea pentru înmormântare, așezarea pe catafalc și organizarea ceremoniei de ultim rămas bun, coborârea sicriului în mormânt, incinerarea, preluarea urnei și așezarea ei în nișa specială, predarea urnei, deschiderea și închiderea mormântului, exhumarea și reînhumarea.
- (2) Exhumările și reînhumările se fac de administrațiile cimitirelor, în prezența familiei persoanei decedate sau a unui reprezentant al acesteia

și a administratorului cimitirului, cu respectarea normelor sanitare antiepidemice. Exhumarea cadavrelor se poate face după minimum un an de la data înhumării și numai în perioada 1 noiembrie – 31 martie.

Osemintele pot fi deshumate în orice perioadă a anului, fără avizul autorităților de sănătate publică județene, respectiv a municipiului București, după 7 ani de la deces.

- (3) Unele servicii din cele sus menționate pot fi executate și separat.
- (4) Serviciul religios oficiat de reprezentanții bisericilor cu ocazia înmormântării nu se consideră prestare de servicii funerare în sensul alin. (1).

Art. 21.

- (1) Prestarea serviciilor funerare se face în condițiile prezentei legi cu respectarea prevederilor Hotărârilor de Guvern, normelor tehnice, sanitare emise de Ministerul Sănătății Publice.
- (2) Prestarea serviciilor funerare are caracter permanent (non stop)

Art. 22.

- (1) Prestarea serviciilor funerare se poate face numai în spații autorizate.
- (2) În instituțiile de sănătate publică se interzice înființarea și funcționarea spațiilor pentru prestări servicii funerare, cu excepția spațiilor necesare derulării formalităților în cazul decesului produs în instituția respectivă. Se interzice personalului instituției de sănătate publică să influențeze în vre-un fel rudele persoanei decedate în alegerea prestatorului de servicii funerare.
- (3) Se interzice formă de publicitate pentru firmele prestatoare de servicii funerare în incinta instituțiilor de sănătate. La biroul de întocmire a formalităților pentru persoanele decedate în instituția respectivă se poate afișa lista alfabetică a firmelor furnizoare de servicii funerare cu adresa și numărul de telefon..
- (4) Pe teritoriul cimitirului – cu excepția locului destinat acestui scop – se interzice amplasarea de reclame și panouri publicitare referitoare la servicii funerare.

Art. 23. Prestatorul de servicii funerare pe timpul desfășurării activităților sale specifice este obligat să respecte dispozițiile referitoare la procesul funerar ale solicitantului înmormântării, sau în cazul înmormântării religioase, canoanele bisericesti.

Prestatorul de servicii funerare

Art. 24.

- (1) Pot presta servicii funerare acei operatori economici (persoane fizice autorizate, societăți comerciale) care îndeplinesc criteriile prevăzute în prezenta lege și în Hotărârile de Guvern și obțin avizele consiliului local al unității administrativ-teritoriale în care își desfășoară activitatea.
- (2) Consiliul local eliberarează avizul pentru operatorul economic care îndeplinește următoarele condiții:
  - a) are capacitatea financiară, profesională necesară
  - b) nu are datorii restante la bugetul de stat, bugetul de asigurări sociale și bugetul local
  - c) dispune de spațiu corespunzător pentru desfășurarea obiectului de activitate în condiții decente
  - d) nu se găsește în situațiile de incompatibilitate prevăzute de art. 24.

Art. 25. Personalul de conducere din instituții de sănătate publică, personalul medical din aceste instituții nu pot fi persoane fizice autorizate pentru prestarea de servicii funerare respectiv nu pot fi angajații, conducătorii, asociații societăților comerciale care au ca obiect de activitate prestarea serviciilor funerare.

Art. 26. Criteriile profesionale pe care trebuie să le îndeplinească prestatorul de servicii funerare se vor stabili prin hotărâre de Guvern.

Art. 27. Capacitatea financiară necesară prevăzută la art. 23. alin. (2) pct. a) constă într-un fond de garantare constituit pentru plata despăgubirilor datorate în cazul ne-îndeplinirii sau îndeplinirii defectuoase a prestărilor de servicii funerare. Nivelul fondului de garantare se stabilește prin hotărâre de Guvern.

Constituie fond de garantare:

- a) suma depusă în cont special la banca la care operatorul economic își ține contul curent
- b) garanție bancară sau asigurare mal praxis încheiată la valoarea fondului de garantare stabilit prin hotărâre de Guvern

Transportul persoanelor decedate

Art. 28.

- (1) Transportul persoanelor decedate în vederea înhumării în aceeași sau în altă localitate se va face în sicrie cu capac, cu autovehicule special amenajate acestui scop care respectă prevederile normelor sanitare și antiepidemice.
- (2) Transportul persoanelor decedate din cauza unor boli contagioase se poate face numai pe baza certificatului eliberat de un medic specialist în medicină legală sau anatomie patologică și adeverința de inhumare eliberată de administrația publică locală.

Art. 29.

- (1) Pentru transportul persoanelor decedate în străinătate – dacă convenții internaționale nu dispun altfel – este necesar acordul autorităților din țara respectivă precum și aprobarea instituției de sănătate publică competentă din unitatea administrativ-teritorială în care a avut loc decesul.
- (2) Pentru transportul în România a persoanelor decedate se va obține aprobarea consulatului României din țara respectivă, aprobarea autorităților de sănătate publică din țara respectivă, precum și declarația de primire din partea administrației cimitirului în care va avea loc înhumarea.
- (3) În cazurile de deces prin boli transmisibile, carantabile se vor lua măsurile de prevenire a răspândirii infecției impuse de inspecțiile sanitare de stat județene și a municipiului București; transportul acestor cadavre se va face numai cu avizul sanitar de transport eliberat de autoritățile de sănătate publică județene și a municipiului București.
- (4) Transportul cadavrului în afara localității în care s-a produs decesul se face după îmbălsămare, într-un sicriu al cărui fund este acoperit cu materiale absorbante, este impermeabil și închis etanș.
- (5) Transportul internațional al cadavrelor umane din țară în străinătate se face pe baza unui pașaport de transport mortuar eliberat de către autoritățile de sănătate publică județene și a municipiului București, unde s-a produs decesul sau exhumarea.

Transportul internațional al cadavrelor se va face în sicriu impermeabilizat, închis ermetic, al cărui fund este acoperit cu un strat de 5

cm grosime din materii absorbante (rumeguș, turbă), îmbibate într-o soluție dezinfectantă. Siciul se depune într-o ladă din lemn, bine etanșezată.

Incinerarea

Art. 30. Înființarea, transformarea, reînnoirea incineratoarelor se va face în conformitate cu prevederile planurilor urbanistice, pe baza autorizației de construire.

Art. 31. Dacă în conformitate cu mențiunea din certificatul de deces, cadavrul poate fi incinerat, incinerarea poate avea loc în oricare crematoriu uman în funcțiune din țară. Administrația crematoriului va păstra o copie a certificatului de deces.

Art. 32. Pentru incinerarea unei persoane străine decedate în România sau în cazul unei persoane străine decedate în altă țară și transportată în România – dacă convențiile internaționale nu dispun altfel – este nevoie de aprobarea consulatului din România al țării al cărui cetățean a fost defunctul sau în lipsa acesteia de aprobarea autorităților competente în funcție de ultimul domiciliu al defunctului.

Art. 33. Nu pot fi incinerate cadavrele persoanelor decedate neidentificate.

Întreținerea cimitirului

Art. 34.

- (1) Pentru menținerea în funcțiune și întreținerea cimitirului public, administrația publică locală poate încheia contract de servicii publice cu acel operator economic care îndeplinește condițiile prevăzute în prezenta lege și în hotărârile de guvern subsecvente.
- (2) Contractul de servicii publice va conține obligatoriu:
  - a) locul desfășurării activității
  - b) enumerarea serviciilor prestate
  - c) modalitatea și perioada de realizare a serviciilor
  - d) parametrii cantitativi și calitativi de îndeplinit
  - e) perioada de valabilitate a contractului care nu poate fi mai mică de 5 ani și mai mare de 15 ani, cu posibilitate de prelungire
  - f) modalitatea de finanțare a serviciului
  - g) contravaloarea serviciilor prestate și modalitatea de plată
  - h) părțile contractante

- i) regulile de utilizare, întreținere, reînnoire și înlocuire a mijloacelor fixe din patrimoniul autorității publice, puse la dispoziție
- j) cantitatea și calitatea dotărilor necesare prestării serviciilor

Art. 35.

- (1) Contravaloarea concesiunii locurilor de înhumare pe teritoriul cimitirului precum și taxa (chiria) pentru alte activități desfășurate de operatori economici va fi stabilită de proprietarul cimitirului.
- (2) În cazul cimitirului public aceste prețuri precum și contravaloarea serviciilor funerare vor fi stabilite prin hotărârea consiliului local. Accesul vizitatorilor în cimitir este gratuit.

Dispoziții finale

Art. 36. În termen de 90 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi, prin hotărâre a Guvernului se vor stabili:

- a) criteriile profesionale pe care trebuie să le îndeplinească prestatorii de servicii funerare, precum și normele tehnice și sanitare ale acestor servicii.
- b) normele și regulile detaliate privind înființarea, extinderea, închiderea, desființarea, redeschiderea cimitirelor, precum și cele privind înhumarea, incinerarea, deshumarea, reînhumarea.
- c) normele tehnice și sanitare pentru crematorii umane.

Art. 37. Prezenta lege intră în vigoare la 90 de zile de la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Art. 38. Pe data intrării în vigoare a prezentei legi se abrogă Capitolul 10, Normele de igienă privind înhumarea, transportul și deshumarea cadavrelor umane din Ordinul Ministrului Sănătății nr. 536/1997 pentru aprobarea Normelor de igienă și a recomandărilor privind mediul de viață al populației, precum și alte dispoziții contrare legii.